

Št. 35401-157/2010-MOP
Ljubljana, 15.3.2021
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Letni program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2021 in poročilo o izvajanju programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade: Na podlagi 5. člena Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS, št. 119/07) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela sklep: <ol style="list-style-type: none">1. Vlada Republike Slovenije sprejeme poročilo o izvedbi programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 20202. Vlada Republike Slovenije sprejme Letni program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2021. <p style="text-align: center;">Mag. Janja Garvas Hočevar V.D. GENERALNE SEKRETARKE</p> Priloge: <ul style="list-style-type: none">– obrazložitev,– letni program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2021,– poročilo o izvajanju programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020. Prejemniki sklepa: <ul style="list-style-type: none">• Ministrstvo za okolje in prostor,• Ministrstvo za zdravje,• Ministrstvo za finance,• Služba Vlade RS za zakonodajo,• Agencija RS za okolje.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: /
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: – mag. Andrej Vizjak, minister,

<ul style="list-style-type: none"> – mag. Gregor Klemenčič v.d. generalni direktor Direktorata za okolje, – mag. Jana Miklavčič, Direktorat za okolje, vodja Sektorja za odpadke, – mag. Bernarda Podlipnik, Sektor za odpadke. 				
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:				
/				
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:				
/				
5. Kratek povzetek gradiva:				
<p>Sanacijski ukrepi za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini potekajo že od leta 2007 na podlagi Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS, št. 119/07) (v nadaljevanju: odlok). Na podlagi 5. člena odloka Vlada Republike Slovenije sprejme letne programe ukrepov za posamezno koledarsko leto. Letni program ukrepov je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z Občino Mežica in Občino Črna na Koroškem ter Agencijo Republike Slovenije za okolje in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, OE Ravne na Koroškem v delu o spremljanju in informativno-motivacijskih aktivnostih.</p> <p>Program ukrepov je pripravljen za leto 2021.</p> <p>Za izvajanje letnega programa za leto 2021 je zagotovljenih 2.545.500 EUR. od tega je 2.500.000 EUR namenjeno za izvajanje ukrepov na podlagi 5. člena Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS, št. 119/07) iz PP 153246 Sanacija neurejnih odlagališč (NRP 2511-06-0048 ukrep Sanacija Zg. Mežiške doline) in 45.500 EUR iz PP 7084 Izvajanje javne službe NIJZ (NRP 2711-17-0009 Izvajanje nalog na področju javnega zdravja</p> <p>Ministrstvo za okolje in prostor skupaj z letnim programom ukrepov Vladi RS predloži v potrditev tudi poročilo o izvajanju programa ukrepov za preteklo leto.</p> <p>Program ukrepov za leto 2021 je bil zaradi COVID -19 pripravljen pozneje, kot je določeno v Odloku</p>				
6. Presoja posledic za:				
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih			DA
b)	uskklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije			NE
c)	administrativne posledice			NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij			NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki			DA
e)	socialno področje			NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 			NE
.				
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za okolje in prostor	2511-06-0048 Sanacija Zg. Mežiške doline	153246 Sanacija neurejenih odlagališč	2.500.000 EUR	1.000.000EUR
Ministrstvo za zdravje	2711-17-0009 Izvajanje nalog na področju javnega zdravja	7084 Izvajanje javne službe na NIJZ	45.500 EUR	45.500 EUR
SKUPAJ			2.545.500 EUR	1.045.500EUR
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

-

Kratka obrazložitev**8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:**

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
---	-------

Predlog sklepa ni takšne narave, da bi bila potrebna predhodna objava.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
---	-------

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
---	-------

Mag. ANDREJ VIZJAK
MINISTER

OBRAZLOŽITEV

Svinec je toksična kovina, ki je v bivalnem okolju ljudi zelo razširjena. Ta razširjenost je posledica velike uporabnosti svınca, zato si je v zgodovini utiral pot v najrazličnejše izdelke, od starorimskih vodovodnih cevi do dodatka bencinu, sestavnega dela avtomobilskih baterij in svinčevih barv. Prav zadnje so eden najbolj spornih izdelkov ter se še vedno izdelujejo in uporabljajo v večini svetovnih držav. Glede na razširjenost svınca ni presenetljivo, da mu je v svetu še vedno izpostavljenih veliko otrok in je zato ogroženo njihovo zdravje. Ta kovina ima namreč številne škodljive učinke na zdravje, zlasti na nevrološki, kardiovaskularni, prebavni in hematološki sistem. Majhni otroci so še posebno ranljivi, ker so bolj izpostavljeni od odraslih in ker svinec škodljivo vpliva na razvijajoče se možgane. Najbolj ogroženi so otroci v državah tretjega sveta in otroci, ki živijo v onesnaženem okolju, kjer je bila v preteklosti razvita svinčeva industrija, predvsem topilnice svinčeve rude. Takšno območje je tudi Zgornja Mežiška dolina na severu Slovenije, ob meji z Avstrijo.

Zgornja Mežiška dolina zajema območje občin Črna na Koroškem in Mežica. Enako se imenujeta tudi oba najbolj naseljena kraja v dolini, tretji večji kraj pa je Žerjav, ki je od leta 1893 tudi središče industrije svınca. Iz žerjavske industrijske cone so se dolga leta širili izpusti svınca, ki niso našli poti iz ozke doline, zato so tla v dolini močno obremenjena s svincem. Približno 7000 prebivalcev na tem območju je zato bolj izpostavljenih svincu. Ljudje lahko zaužijejo onesnažena tla ali onesnažene pridelke, ki zrastejo v takšni prsti, lahko vdihujejo onesnažen prah ali pijejo onesnaženo vodo. Zato so različne študije ugotovljale visoke koncentracije svınca v krvi tamkajšnjega prebivalstva. Za izboljšanje stanja so se leta 2007 v Zgornji Mežiški dolini začeli izvajati ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalcev svincu. Ker je najpomembnejši vir izpostavljenosti svincu onesnaženi prah, so ukrepi usmerjeni v preprečevanje oziroma omejevanje te izpostavljenosti. V okviru usmerjenega programa se izvajajo naslednji ukrepi: preplastitve makadamskih površin, ureditve otroških igrišč, mokro čiščenje utrjenih površin, čiščenje fasad in ostrešij ter varovalna prehrana. Učinek izvedenih ukrepov spremljamo z rednimi meritvami koncentracij onesnažil v delcih v zraku in tleh ter koncentracije svınca v krvi otrok, ki bi se ob izvajanju ukrepov morale nižati. V programu je določen cilj, da bodo imeli otroci iz Zgornje Mežiške doline do leta 2022 vrednost svınca v krvi pod 100 µg/l (95 % vseh otrok iz Zgornje Mežiške doline), želimo pa si, da bi bile te koncentracije tem nižje, saj svinec nima nobene pozitivne vloge v telesu, celo najnižje koncentracije lahko škodijo zdravju. Pred začetkom izvajanja programa je imela višje vrednosti približno polovica otrok, po treh letih izvajanja okoli 20 % otrok, nato pa se je padanje ustavilo pri približno 10 % otrok. V zadnjih dveh letih je ta delež padel na 4,6 % (2019) oziroma 4 % (2020), kar že ustreza zastavljenemu cilju. To dokazuje, da je cilj dosegljiv. Moramo pa poudariti, da je bilo obdobje pred vzorčenjem krvi v obeh letih posebno. V letu 2019 je bilo pred vzorčenjem precej deževno, zato je bilo prašenja manj, otroci pa so se manj časa zadrževali zunaj. V letu 2020 je v pomladnem času veljal poseben protiepidemijski režim z okrepljenimi higijenski ukrepi, ki so učinkoviti tudi pri preprečevanju vnosa onesnažil iz okolja. Ne moremo pa se zanašati na vremenske razmere in da bodo ljudje dosledno izvajali varovalne ukrepe, ampak moramo možnost izpostavljenosti še naprej zmanjševati z ukrepi v okolju – vključiti izvajanje ukrepov na zasebnih zemljiščih, omejiti širjenje industrije, prepovedati uporabo močno onesnaženega gradbenega materiala in omejiti ravnanje z onesnaženimi tlemi. V letu 2019 je Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo posebno akcijo za možnost prepovedi uporabe gradbenih materialov iz proizvodnje podjetja Gradbeni materiali d.o.o vendar v okviru inšpekcijskega nadzora niso bile ugotovljene večje kršitve pri proizvajalcu gradbenega proizvoda pod oznako: številka certifikata 1404 - CPR – 2335 jalovina Rudnika Mežica. To vprašanje bo treba znova obravnavati na medresorski ravni in na podlagi ugotovljenih dejstev sprejeti ustrezne ukrepe. Pandemijsko leto 2020 je nedvomno pokazalo, da globalno lahko skrb za zdravje postavimo na prvo mesto in temu prilagajamo druge dejavnosti. To izkušnjo bi bilo vredno uveljavljati tudi na lokalni ravni.

Obdobni program ukrepov je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z občinama

Mežica in Črna na Koroškem ter Nacionalnim inštitutom za javno zdravje OE Ravne na Koroškem (v nadaljevanju NIJZ) in Agencijo Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju ARSO).

Za izvajanje letnega programa za leto 2021 je zagotovljenih **2.545.500 EUR**, od tega je 2.500.000 EUR namenjenih za izvajanje ukrepov na podlagi 5. člena Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS, št. 119/07) iz PP 153246 Sanacija neurejenih odlagališč (NRP 2511-06-0048, ukrep Sanacija Zg. Mežiške doline) in 45.500 EUR iz PP 7084 Izvajanje javne službe NIJZ (NRP 2711-17-0009 Izvajanje nalog na področju javnega zdravja).

Finančno poročilo za leto 2020 izkazuje naslednje podatke:

Pogodba o sofinanciranju izvedbe ukrepov iz letnega Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020 za občino Črna na Koroškem je znašala 450.000 EUR in je bila v celoti izvedena.

Pogodba o sofinanciranju izvedbe ukrepov iz letnega Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2020 za občino Mežica je znašala 255.000 EUR in je bila v celoti izvedena.

Pogodba o izvajanju ukrepov NIJZ za leto 2020 je znašala 40.000 EUR in je bila v celoti izvedena.

Javna služba NIJZ je bila v celoti izvedena, torej v višini 45.500 EUR.

Program ukrepov za leto 2021 je bil zaradi COVID -19 pripravljen pozneje, kot je določeno v Odloku

Letni program ukrepov za leto 2021

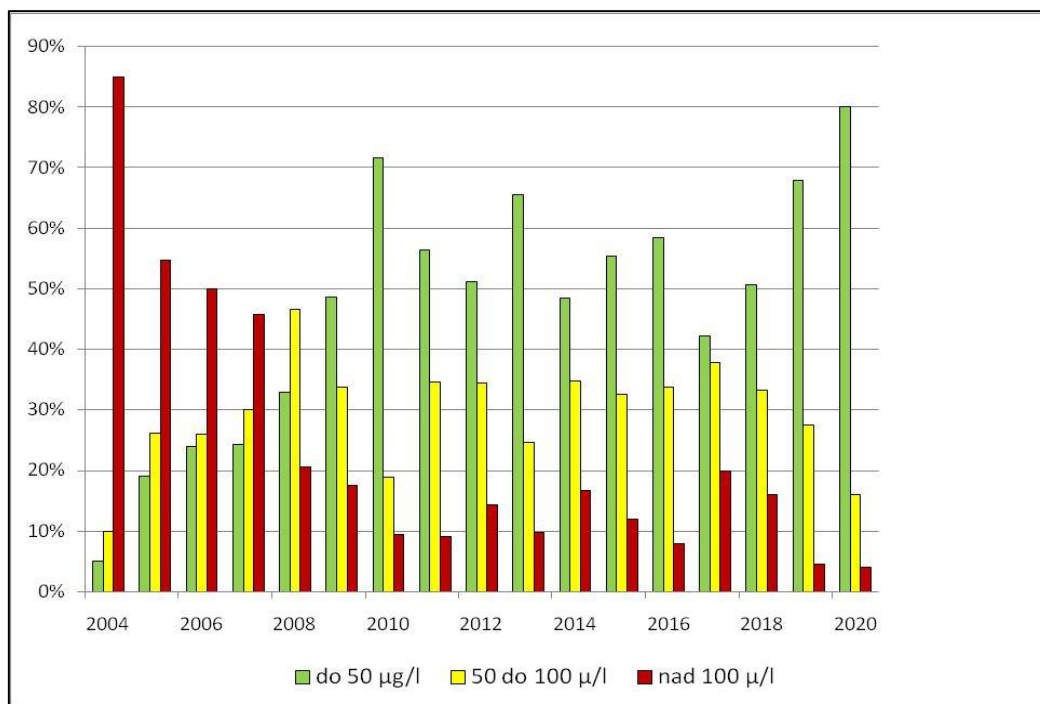
Z izvajanjem Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini želimo zmanjšati izpostavljenost prebivalcev, še posebno njegove najbolj občutljive skupine mlajših otrok, svincu iz okolja. Zato sta v Odloku (Uradni list RS, št. 119/07) predvidena znižanje vrednosti svınca, kadmija in cinka v tleh na saniranih območjih ter znižanje vrednosti svınca v krvi otrok pod vrednost 100 µg/l v vsaj 95 % primerov. Seveda si želimo, da bi imeli vsi otroci tem nižje vrednosti svınca v krvi, v odloku pa je podan cilj v kvantitativni obliki in v skladu z rezultati, ki so se izkazali za dosegljive pri podobnih sanacijskih programih v svetu. Vrednost svınca v krvi otrok je kazalnik izpostavljenosti otrok svincu iz različnih virov iz okolja, v katerem otroci živijo, zato bi uspešno izvedenim sanacijskim ukrepom in manjši izpostavljenosti morale slediti tudi zmanjšanje povprečnih vrednosti svınca v krvi. Manjša obremenjenost otrok s svincem pa pomeni manj škode za njihovo zdravje, čeprav v primeru svınca tako rekoč ne moremo doseči zdravju varne vrednosti, ker je vsaka prisotnost v telesu zdravju škodljiva.

V okviru programa vsako leto spremljamo vsebnost svınca v krvi triletnih otrok (starosti 24–48 mesecev) iz Zgornje Mežiške doline, vsakih pet let (leta 2008, 2013 in 2018) pa izvedemo prevalentno študijo. Vanjo so vključeni otroci v starosti od enega do šest let (12–72 mesecev) in 9 let (108–120 mesecev) iz Zgornje Mežiške doline ter 3 leta (od 24 do 48 mesecev) stari otroci iz Spodnje Mežiške doline. Zadnja prevalentna študija je bila izvedena leta 2018 in je vključevala 526 otrok iz celotne Mežiške doline, za primerjavo je bilo leta 2020 v odvzem vzorcev vključenih 100 triletnikov iz Zgornje Mežiške doline.

Prevalentna študija leta 2018 je pokazala, da je skupina triletnikov najbolj obremenjena skupina otrok, saj so bile v tej skupini ugotovljene najvišje vrednosti svınca. V vsej testirani populaciji otrok iz Zgornje Mežiške doline je imelo visoko vrednost svınca v krvi (≥ 100 µg/l) 8,9 % otrok, med triletniki pa 16,1 %. Študija je pokazala tudi, da so otroci iz Zgornje Mežiške doline s svincem bolj obremenjeni od otrok iz Spodnje Mežiške doline, najbolj pa je vzbujala skrb ugotovitev študije, da se vrednosti svınca v krvi otrok od leta 2013 niso nižale.

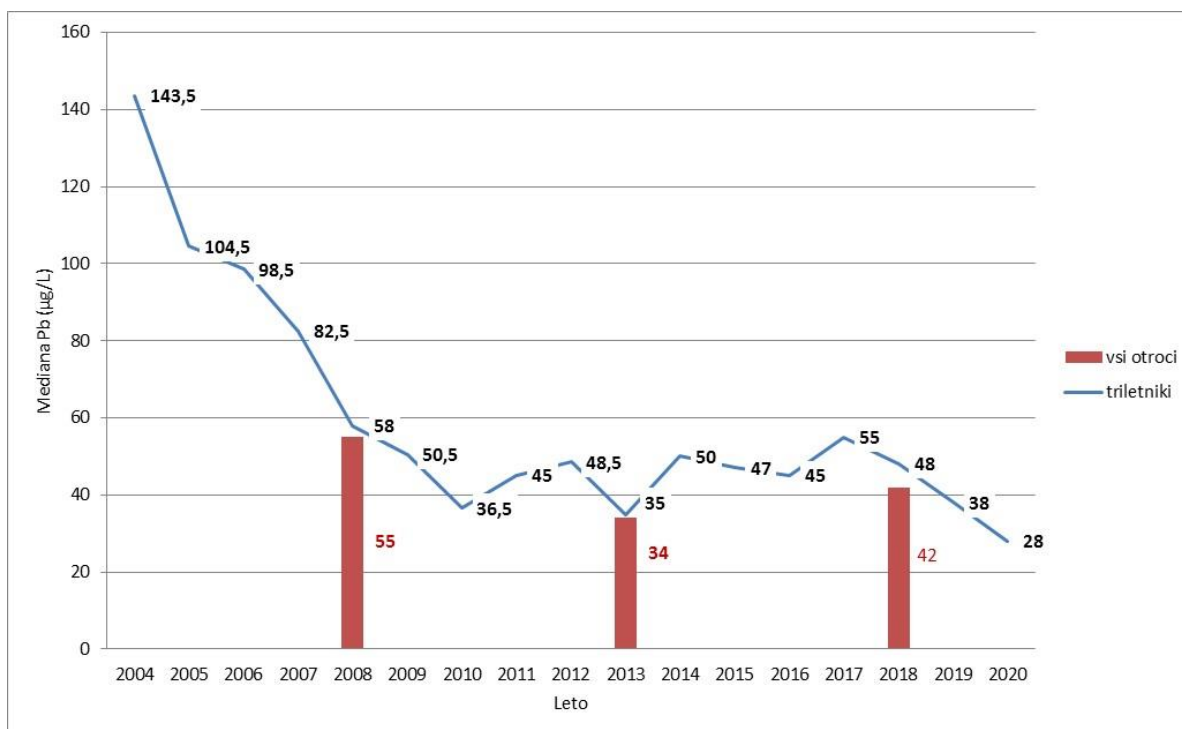
Primerjave rezultatov za vrednost svınca v krvi triletnikov iz Zgornje Mežiške pokažejo, da je ta po začetku izvajanja ukrepov padala, nato pa se je ustalila. Primerjava obdobj 2006–2007, 2008–2009 in 2010–2011 pokaže, da je imelo na začetku visoke vrednosti (≥ 100 µg/l) svınca v krvi nad 50 % otrok, kar se je najprej znižalo na 20 %, nato pa se je ustalilo pri približno 10 %. Od leta 2016 so vrednosti precej nihale. Leta 2016 so bile visoke vrednosti (100 µg/l in več) izmerjene pri 7,9 % triletnikov, leta 2017 pri 20 %, leta 2018 pri 16,1 %, leta 2019 pri 4,6 % in leta 2020 pri 4 %. Glede rezultate meritev v zadnjih dveh letih bi lahko ocenili, da je cilj programa dosežen, vendar ne gre prehitovati s sklepi. Nižje vrednosti so bile izmerjene v letih, ko je bila zaradi vremena (2016, 2019) oziroma protiepidemijskih ukrepov (2020) izpostavljenost otrok onesnaženemu prahu verjetno nižja.

Onesnažena tla in prah sta najpomembnejša vira izpostavljenosti otrok iz Zgornje Mežiške doline svincu. Ukrepi, ki se v programu izvajajo, bi morali biti predvsem usmerjeni v omejevanje izpostavljenosti prebivalstva tem virom. V tem smislu so bila leta 2019 določena merila za prednostni izbor ukrepov – glavno merilo je želeni učinek ukrepa oziroma v kolikšni meri bo ukrep zmanjšal izpostavljenost otrok svincu, pomembna pa sta še tem natančnejša opredelitev težave in možnost izvedbe glede na ceno in zahtevnost. Ukrepi morajo biti načrtovani na podlagi teh meril in izvedeni tako, da ne prinašajo novih oziroma dodatnih izpustov potencialno toksičnih snovi v okolje ter zagotavljajo dolgotrajno vzdrževanje doseženega učinka.

Slika: Primerjava deležev tri leta starih otrok iz Zgornje Mežiške doline glede na izmerjene vsebnosti svinca v krvi otrok

Podobno kot delež otrok z ugotovljeno visoko vrednostjo svinca v krvi se je nižala tudi mediana za svinec v krvi triletnikov iz Zgornje Mežiške doline. Najnižja vrednost je bila ugotovljena leta 2020. Primerjava vrednosti mediane (grafikon) za triletnike in vse otroke ob izvedbi prevalentnih študij leta 2008, 2013 in 2018 kaže višje vrednosti za skupino triletnikov, kar potrjuje, da je ta skupina bolj dovzetna za izpostavljenost oziroma vnos svinca.

Slika: Primerjava mediane vrednosti svinca v krvi triletnikov (od 24 do 48 mesecev) po letih ter primerjava z mediano za vse vključene otroke iz Zgornje Mežiške doline v letih izvedbe prevalentne študije

POTRJEN

Načrt ukrepov za leto 2021				2021
UKREPI po točkah iz priloge 2 Odloka		Občina Mežica	Občina Črna	SKUPAJ
2.1	Zamenjava onesnažene zemlje in zasejanje trave na javnih površinah, ki so namenjene zadrževanju otrok	35.000	100.000	135.000,00
M	<ul style="list-style-type: none"> Ureditev otroških igrišč na območju občine, najprej igrišča Vrtca Mežica (zatravitev golih površin, namestitev ustreznih podlag za protiprašno ureditev pod otroškimi igrali, postavitve pitnikov in umivalnikov in drugi ukrepi, ki bodo preprečevali stik otrok s kontaminirano zemljino in pripomogli k večji higieni otrok – umivanje rok) po priporočilih NIJZ. 	35.000		
Č	<ul style="list-style-type: none"> Celovita ureditev otroškega igrišča pri OŠ Žerjav, zatravitev golih površin, ureditev igralnih površin s podlagami; ureditev igralnih podlag in kotic s pitno vodo na igrišču na Bognarjevi ridi; ureditev površin ob igriščih na območju pumptrack steze in ureditev kotic s pitno vodo ter vzdrževanje otroških igrišč v kraju, ureditev površine za postavitve doživljajskega igrišča za otroke ... 		100.000	
2.2	Preplastitev javnih površin, po katerih se gibljejo in zadržujejo otroci	750.000	954.000	1.704.000,00
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev Prežihove ulice (v središču Mežice) 	200.000		
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev Mariborske ceste (v središču Mežice) 	300.000		
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev ceste mimo zaselka hiš Podkraj št. 8 (kmetija Pušnik), 8a, 8b in 8c 	60.000		
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev ceste restavracija Polena–Praper 	40.000		
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev povezovalne poti med regionalno cesto in bloki na Mariborski cesti 	20.000		
M	<ul style="list-style-type: none"> preplastitev Lenartove ulice med bloki od št. 1 do št. 6 (v središču Mežice, pod pogojem pridobitve lastništva) (če pogoj ne bo izpolnjen, preplastitev drugih ulic v središču Mežice, na primer ceste ob Meži št. od 18 do št. 21 in podobno) 	130.000		
Č	<ul style="list-style-type: none"> asfaltiranje makadamskih površin v okolici (asfaltiranje v zaselkih: Podpeca - 		250.000	

POTRJEN

	Navršnik, Petek, Pori, Pikovo, Šumahov vrh - Gutovnik, Špan, Šumah, Javorje, Ludranski vrh - Jerak, Jazbina, Koprivna, Bistra)			
Č	<ul style="list-style-type: none"> asfaltiranje površin – središče Črne z bližnjo okolico (Pristava 65–67, Rudarjevo 23–14, površine okrog stanovanjske hiše Center 104, sofinanciranje gradnje pločnikov v Mušeniku, ureditev okolice okrog vrtca Kralj Matjaž) 		450.000	
Č	<ul style="list-style-type: none"> asfaltiranje površin – Žerjav (ureditev okolice delavskega doma Žerjav, ureditev parkirišča pri parku Žerjav, ureditev območja in lokacije vzorčevalnika delcev v zraku) 		254.000	
2.3	Mokro čiščenje javnih površin	27.000	100.000	127.000,00
M	<ul style="list-style-type: none"> mokro čiščenje utrjenih površin z namenskim strojem na območju občine Mežica 	27.000		
Č	<ul style="list-style-type: none"> mokro čiščenje utrjenih površin z namenskim strojem na območju Črne z okolico in Žerjava 		100.000	
2.4	Ureditev golih javnih površin z rastlinskimi prevlekami		200.000	200.000,00
Č	<ul style="list-style-type: none"> ureditev površin parka pri Osnovni šoli Črna, protiprašna ureditev brežine na hribčku med vrtcem in osnovno šolo, ureditev okolice objektov Center 2-4, ureditev brežin na cesti Jasa–Kogelnik in v Bistri (prepleti, zaščita brežin), ureditev zelenih površin ob poti, ki vodi od centra proti šoli – zagotavljanje varnosti otrok pri spodbujanju projekta Peš v šolo 		200.000	
2.5	Določitev lokacij za varno vrtnarjenje		10.000	10.000,00
Č	<ul style="list-style-type: none"> vzdrževanje varnega vrta v Žerjavu 		10.000	
2.6	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane javnim vzgojno-izobraževalnim zavodom in drugim javnim zavodom za vzgojo, izobraževanje in zdravstveno varstvo otrok	10.000	30.000	40.000,00

M	<ul style="list-style-type: none"> subvencije varovalne prehrane za mlajše otroke na območju občine Mežica 	10.000		
Č	<ul style="list-style-type: none"> izvajanje programa dopolnilne varovalne prehrane za mlajše otroke iz občine Črna na Koroškem 		30.000	
2.7	Čiščenje fasad in ostrešij stavb, namenjenih prebivanju		160.000	160.000,00
Č	<ul style="list-style-type: none"> čiščenje ostrešja oziroma fasad javnih stavb v lasti občine (Gasilski dom Črna, Stara gozdna uprava, Hotel – severni del stavbe) 		160.000	
2.8	Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani			32.000,00
NIJZ	<p>V okviru ukrepa so predvidene naslednje dejavnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> priprava podlag za izbor živil v okviru ukrepa dopolnilne varovalne prehrane, usklajevanje izpeljave ukrepa med dobavitelji in uporabniki hrane, izobraževanje tehničnega osebja v vrtcih in šolah; izvedba učnih ur za otroke v vrtcih Mežica, Črna in Žerjav; objava prispevkov o izvajanju programa in priporočil za zmanjšanje izpostavljenosti v lokalnih glasilih; vzdrževanje spletne strani z informacijami v zvezi s programom; priprava in predstavitev strokovnih prispevkov v zvezi s programom na strokovnih srečanjih; obveščanje drugih zainteresiranih deležnikov, zagotavljanje informacij za medije ... 			
2.9	Ocena onesnaženja v širšem bivalnem okolju			22.000
	<ul style="list-style-type: none"> izdelava ocene onesnaženosti tal na površinah, namenjenih igri otrok (po globini in površini). Priprava predlogov sanacije površin. Nalogo usklajuje NIJZ s podporo ARSO. Pri meritvah in pregledu sodeluje usposobljen zunanji izvajalec. 			

2.10	Monitoring prašnih delcev v zraku			25.000,00
ARSO	Nadaljevanje izvajanja monitoringa prašnih delcev v zraku na lokaciji v Žerjavu			
2.11	Monitoring tal in vode			20.000,00
ARSO	Izvajanje monitoringa na površinah, kjer so bili izvedeni in kjer so predvideni ukrepi za izboljšanje kakovosti okolja, ter na lokacijah, kjer so otroci s povišano vsebnostjo svinca v krvi.			
2.12.	Usklajevanje priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz tega odloka na operativni ravni			25.000,00
NIJZ	<p>Usklajevanje priprave predlogov za obdobjni načrt ukrepov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava predlogov nalog, ki jih izvaja NIJZ, in skupaj z ARSO priprava programa monitoringov okolja (zrak, tla); • združitev končnih načrtov ukrepov, ki jih pripravita občini, z načrti monitoringa in informacijsko-motivacijskih dejavnosti v predlog obdobjnega načrta ukrepov, ki je poslan na MOP; • pregled stanja lokacij, kjer so lokalne skupnosti predlagale izvedbo ukrepov; • redno spremljanje stanja na terenu, pregled napredka zastavljenih dejavnosti; pregledi lokacij, kjer so bile ugotovljene povišane vsebnosti svinca v krvi otrok; • evalvacija poteka programa s poročilom in oceno napredka; • priprava obdobjnih poročil o izvajanju programa z opisom izvedenih dejavnosti. <p>Pregled rezultatov monitoringa krvi otrok, monitoringa tal in zraka ter pregled izvajanja zastavljenih dejavnosti.</p>			

UKREPI po točkah iz priloge 2 Odloka	RAZLAGA UKREPA
2.1 Zamenjava onesnažene zemlje in zasejanje trave na javnih površinah, ki so namenjene zadrževanju otrok	<p>– V okviru ukrepa se predvsem izvaja menjava vrhnje plasti onesnažene zemlje s čisto zemljo oziroma drugo talno podlago, ki preprečuje dviganje prahu oziroma stik otrok z onesnaženimi tlemi. V ukrep so lahko uvrščene tudi druge dejavnosti, ki zmanjšujejo izpostavljenost otrok težkim kovinam na otroških igriščih oziroma njihov vnos v telo, kot so: ureditev higienskih kotičkov s pitno vodo na igriščih, ureditev poti na otroških igriščih, ureditev igral in okolice, vzdrževanje neonesnaženega materiala v peskovnikih, drugi ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti ali vnosa težkih kovin na otroških igriščih, če je podana ustrezna strokovna razlaga doseženega učinka.</p>
2.2 Preplastitev javnih površin, po katerih se gibljejo in zadržujejo otroci	<p>– V okviru ukrepa se izvajajo preplastitve makadamskih in drugih neustrezno utrjenih površin, s katerih se dviguje onesnaženi prah. Ukrep se izvaja na igriščih, dvoriščih, cestah, parkiriščih oziroma vseh drugih površinah, v okolici katerih bivajo in se gibljejo otroci in obstaja možnost raznosa onesnaženega prahu v prostore in na z njimi povezane površine.</p>
2.3 Mokro čiščenje javnih površin	<p>– V okviru ukrepa je predvidena organizacija mokrega čiščenja utrjenih površin, na katerih se nabira onesnaženi prah. Ukrep vključuje nabavo ustreznega stroja z dodatno opremo ter zagotovitev usposobljenih delavcev in materiala za mokro čiščenje. Z ukrepom se lahko izvajajo tudi druge dejavnosti, povezane s preprečevanjem prašenja onesnaženega materiala z utrjenih površin, če je pripravljena ustrezna strokovna razlaga učinka ukrepa z vidika preprečevanja izpostavljenosti in vnosa težkih kovin.</p>
2.4 Ureditev golih javnih površin z rastlinskimi prevlekami	<p>– V okviru ukrepa se urejajo gole oziroma slabo poraščene površine s čisto zemljo in zatrativijo ter hortikulturno ureditvijo. Ukrep se izvaja na naseljenih območjih, kjer so gole površine. Ukrep se izvaja tudi v kombinaciji z drugimi ukrepi z namenom doseganja celovitega učinka in preprečevanja nastajanja oziroma širjenja golih površin.</p>
2.5 Ureditev lokacij za varno vrtnarjenje	<p>– V okviru ukrepa je predvidena ureditev namenskih površin s čisto zemljo za vrtnarjenje. Dejavnost vključuje ureditev gred oziroma vrtičkov s čisto zemljo, ureditev okolice vrtov, ureditev prostora za shranjevanje opreme, zagotovitev dostopa do čiste vode.</p>
2.6 Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane javnim vzgojno-izobraževalnim zavodom in drugim javnim zavodom za vzgojo, izobraževanje in	<p>– V okviru ukrepa se izvajata nabava in priprava dodatnih živil oziroma jedi z večjo vsebnostjo snovi, ki krepijo zdravje in v povezavi z rednimi obroki ovirajo vezavo svinca v telesu. Prednostno se v okviru ukrepa nabavljajo bolj kakovostna ekološko pridelana živila, priprava živil pa je usmerjena v ohranitev njihovih pozitivnih hranilnih lastnosti.</p>

zdravstveno varstvo otrok	
2.7 Čiščenje fasad in ostrešij stavb, namenjenih za bivanje	– V okviru ukrepa se izvaja celovito čiščenje podstrešij oziroma ostrešij javnih stavb, na katerih je nakopičen onesnaženi prah. Ukrep vključuje ureditev dotrajanih fasad javnih stavb, s katerih se lušči obremenjeni material, ter ureditev ostrešij z zamenjavo onesnaženih materialov in preprečevanjem ponovnega vnosa obremenjenega prahu na podstrešja stavb.
2.8 Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani	– V okviru ukrepa se izvaja informiranje javnosti in občutljivih skupin o poteku in rezultatih programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja, informiranje in motiviranje občanov o lastnem delovanju za zmanjšanje izpostavljenosti težkim kovinam, zmanjšanje njihovega vnosa v telo in njihove vezave v telesu. Spremlja se program dopolnilne varovalne prehrane v vrtcih in šolah in zagotavlja ustrezna strokovna podpora. Zagotovljeni so redno strokovno svetovanje, izvajanje informativnih točk in vzdrževanje spletne strani sanacijskega programa.
2.9 Ocena onesnaženja v širšem bivalnem okolju	– V okviru ukrepa sta predvideni ocena onesnaženja okolja in posledična izpostavljenost prebivalstva težkim kovinam na območjih, nekoliko oddaljenih od središč (Mežica, Žerjav, Črna), kjer so podatki o obremenjenosti okolja še pomanjkljivi.
2.10 Monitoring prašnih delcev v zraku	– V okviru ukrepa se izvaja monitoring prašnih delcev in težkih kovin v njih na lokacijah v Zgornji Mežiški dolini. Ukrep vključuje redne meritve na določenih lokacijah in ciljne meritve za pridobitev dodatnih informacij. Izvajajo se vzorčenje, laboratorijske analize in priprava poročil.
2.11 Monitoring tal in vode	– V okviru ukrepa se izvaja monitoring vzorcev tal na lokacijah, kjer so bili izvedeni ali pa je predvidena izvedba ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja. Ukrep vključuje vzorčenje na izbranih lokacijah, izvedbo potrebnih laboratorijskih analiz, pripravo poročil, mnenj in predlogov.
2.12 Usklajevanje priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz tega odloka na operativni ravni	– V okviru ukrepa se izvajajo priprava letnih načrtov, nadzor nad izvajanjem zastavljenih načrtov, evalvacija, informacijska podpora, analize in priprava poročil.